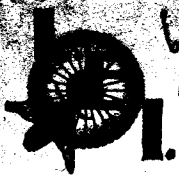


L
20

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT
's-GRAVENHAGE



164



LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT

DEN HAAG (Schev.) - VAN STOLKWEWEG 29 - TELEF. 55.23.50 - GIRO 41.22.35

ENIGE PRINCIPIËLE PUNTEN VOOR DE OPSTELLING VAN EEN INVESTERINGSSCHEMA IN DE LANDBOUW.



L20
168

Als algemeen schema is de nota van Prof. Tinbergen - Centraal Planbureau dd. 31 Januari 1949 no 8 - ten aanzien van de criteria ter bepaling van de prioriteit van investeringen aanvaardbaar.

De prioriteit moet afhangen van de grootte van het te verwachten netto-rendement der investering. Zoals Prof. Tinbergen terecht opmerkt gaat het bij de hantering van dit criterium niet om het particuliere economische gezichtspunt, maar in beginsel om de gevolgen voor de gehele volkshuishouding.

De relatieve schaarste van de productiemiddelen komt momenteel door de prijs- en loonpolitiek in kunstmatige wisselkoersen onvoldoende tot uitdrukking. Derhalve wil Prof. Tinbergen overgaan tot correcties op de prijzen en lonen in de berekeningen. Gemakkelijk uitvoerbaar is dit niet.

Het komt mij voor, dat een concrete benadering van het vraagstuk kan worden bereikt door uit te gaan van het volgende.

Kapitaalgoederen en grondstoffen zijn relatief schaars ten opzichte van de arbeid in Nederland. Er bestaat zelfs reeds werkloosheid in sommige sectoren en de verwachting is, dat de werkloosheid zal toenemen in de eerstkomende jaren. Bovendien is er een verkapte werkloosheid aanwezig in de overbezetting op vele kleine landbouwbedrijven.

Dit uitgangspunt brengt mij ertoe in het algemeen prioriteit te verlenen aan die investeringen, die de bruto-productie verhogen in de landbouw. Een investering die enkel het netto-rendement per onderneming verhoogt door besparing van arbeidskrachten, levert maatschappelijk gezien geen voordeel op, indien althans de vrijgekomen arbeidskrachten elders niet productief werk kunnen verrichten. Arbeidsbesparende investeringen hebben eerst dan zin als tegelijkertijd door andere investeringen productieve werkgelegenheid wordt geschapen. Dus voorrang aan landaanwinning, grondverbetering, silobouw boven ruilverkaveling en mechanisatie.

In de tweede plaats zal geregistreerd moeten worden in welke gebieden en welke categorieën arbeiders werkloos zijn of dreigen te worden en waar de verkapte werkloosheid aanwezig is. Nagegaan moet dan worden voor welke arbeid deze mensen geschikt zijn. Voorzover door herscholing deze categorie overgebracht kan worden in productietakken, die een tekort aan arbeidskrachten hebben, zal deze herscholing moeten worden ter hand genomen. Van veel belang is voorts de jongeren reeds direct via onderwijs en opleiding in

60/978

een andere richting te leiden. Investering in nijverheidsscholen op het platteland is van het grootste belang. De arbeiders voor wie geen emploti buiten de landbouw is te vinden zullen aan het werk moeten worden gezet in cultuurtechnische werken, waarbij zoveel mogelijk dit werk in de nabijheid van de woonplaats van de beschikbare arbeidskrachten zal moeten worden aangevat. Bij dit cultuurtechnisch werk zal in verband met het tevoren opgemerkte in de eerste plaats moeten worden gezocht naar investeringen, die de bruto-productie verhogen en wel in rangorde van het rendement van de gebruikte arbeid. Een inventarisatie van de cultuurtechnische werken naar gebied, verhogend effect op de bruto-productie per te investeren arbeidseenheid is gewenst.

Daarnaast is ongetwijfeld ook een inventarisatie gewenst van die cultuurtechnische werken, waarvan de betekenis vooral ligt in de verlaging van de productiekosten, zoals dat het geval is bij de ruilverkavelingen.

De punten 1, 2, 5 en 6 uit de concept-nota dd. 23 Nov. 1948 van de heren Herweyer en Knottnerus moeten dus m.i. voorrang hebben boven de punten 3, 4 en 7.

In de nota van Prof. Tinbergen worden t.a.v. de investeringen twee gevallen gesteld, nl.

- I. Het object wordt na voltooiing niet verkocht.
- II. Het object wordt na voltooiing verkocht.

De meeste objecten voor investering in de landbouw zullen evenwel vermoedelijk in geen van beide categorieën vallen. Tot dusverre is nl. voornamelijk de weg gevolgd, waarbij de investering in cultuurtechnische werken van particulieren wordt gestimuleerd door het geven van subsidies, die eigenlijk moeten worden opgevat als vergoedingen voor het niet rendabele deel van de betaalde lonen.

Fet komt mij nuttig voor in verband met de financiële consequenties, die de investeringen voor de Overheid zullen hebben, een indeling in drieën te maken:

1. Investerings, waarvan de kosten volledig door de particuliere investeerders kunnen worden gedragen. De bemoeïing van de Overheid kan zich hierbij dus beperken tot al dan niet toestaan of mogelijk maken van de investering. Bijv. het geven van bouwvergunning, deviezentoewijzing, etc.
2. Investerings voor rekening van particulieren, waarbij de Overheid subsidies verstrekt. Hieronder vallen practisch alle cultuurtechnische werken, maar ook de bouw van silo's, gierputten, aardappelstoominrichtingen, grasdrogers, enz. Voor deze categorie dient nagegaan te worden hoe groot het te investeren bedrag is en welk bedrag de Overheid als subsidie dient te fourneren om de investatie te doen plaats vinden.

3. Investeringsen, die geheel voor rekening van de Overheid geschieden. Een sprekend geval van deze categorie is de droogmaking van de Zuid-Oost Polder.

Den Haag, 11 April 1949.

J. Herring.